

Praktijkgericht onderzoek COL-UU
Kim Krooshof en Hanneke Andringa
Onder begeleiding van Rick de Graaff
Utrecht, 14 juni 2011

“Ai ken spiek Inglisj!”

Introductie

‘Nederlanders hebben de neiging zichzelf nogal flink te overschatten wat betreft hun eigen communicatieve vaardigheden in het Engels.’ Zo luidde een van de conclusies van het Symposium Uitgesproken Engels, gehouden op 24 en 25 juni 2010 te Amsterdam. ‘Wegens internationalisering, televisie en het intensieve Engels onderwijs komt het wel goed met het Engels van onze kindertjes,’ wordt vaak gedacht, maar dat valt dus vies tegen. Het gros van de tekenfilms en jeugdseries zijn tegenwoordig ook in Nederland nagesynchroniseerd en Engelse uitspraak is een ondergeschoven kindje in het onderwijs. De meeste methodes besteden er geen aandacht aan en een deel, gelukkig een minderheid, van de Engels docenten spreekt zelfs niet of nauwelijks Engels tijdens de lessen. Daarnaast zijn er weinig docenten die hun leerlingen opdragen of stimuleren Engels te spreken in de dagelijkse lespraktijk.

Toch wordt het belang van goede uitspraak wel ingezien en wordt er aangegeven dat er wel degelijk behoefte is aan uitspraakonderwijs. Uit onderzoek van Van Hattum uit 2010 onder 69 Engels docenten blijkt dat de overgrote meerderheid uitspraakonderwijs beschouwt als behoorlijk nuttig en nodig en dat de gebruikte methodes, met uitzondering van New Interface, geen of veel te weinig aandacht besteden aan uitspraak. Deze notie wordt ook ondersteund door de resultaten van het PGO onderzoek van Lantaff et al. (2011) en daar wordt nog aan toegevoegd dat ook leerlingen graag willen dat er aandacht besteed wordt aan het verbeteren van de uitspraak en het afleren van het moedertaalaccent.

Ook Van den Doel (2006) concludeerde dat er structureel meer aandacht besteed moet worden aan uitspraak in het Nederlands middelbaar onderwijs op alle niveaus. Temeer omdat uit vele onderzoeken blijkt dat niet-autochtone accenten aan negatieve beoordeling van moedertaalsprekers onderhevig zijn en dat de niet-moedertaalsprekers hierdoor als persoonlijk minderwaardig kunnen worden gezien en dat hen een gebrek aan vaardigheid op meerdere gebieden kan worden toegekend (4). Dit effect kan worden verminderd door onder andere het accent te trainen waardoor het meer autochtoon klinkt. Wel wijst Van den Doel op het feit dat het lang niet realistisch is voor de meeste taalleerders om een volledig autochtoon accent aan te leren. Bongaerts (1999) heeft wel aangetoond dat het mogelijk is maar onder voorwaarde dat de leerder zeer gemotiveerd is, toegang heeft tot zeer rijke input van de te leren taal en als deze intensieve training krijgt in de perceptie en productie van het klanksysteem van de tweede taal (155). Wat wel goed haalbaar is volgens

Abercrombie (1956), als geciteerd in Van den Doel (2006), is een 'comfortabel verstaanbare' uitspraak waarbij gefocust wordt op een beperkt aantal zorgvuldig geselecteerde onderdelen van de uitspraak (7).

Aan deze roep vanuit zowel de lespraktijk als de wetenschap wilden wij gehoor geven door te onderzoeken hoe een efficiënte Engelse uitspraaktraining voor havo/vwo brugklassen eruit zou moeten zien volgens de deskundigen. Om deze hoofdvraag een wat specifiekere invulling te geven wilden we met name kijken naar de vorm, inhoud, werkvormen, docent informatie, faciliteiten en toetsing.

Naast het raadplegen van bestaande literatuur over fonetiek en didactiek hebben we kwalitatief onderzoek gedaan in het werkveld middels een open vragenlijst. We hebben gekozen voor een open variant om zoveel mogelijk ruimte te bieden voor originele ideeën en authentieke suggesties van de docenten zonder de reikwijdte te beperken of er zelf al invulling aan te geven wat wel zou gebeuren als we hadden gekozen voor gesloten vragen met gradatieschaal. Vanwege dit open karakter en omdat dit een betrouwbaarder resultaat oplevert hebben we een pilot gedraaid met de eerste versie van de vragenlijst, waarna de onzuiverheden zijn aangepast om uiteindelijk tot een lijst te komen met duidelijke vragen. In navolging van deze twee raadgevers, de literatuur en de vragenlijst, is er een afweging gemaakt over wat wel en niet prioriteit zou moeten krijgen in een uitspraaktraining.

Om daadwerkelijk tot een goed product te komen hebben we dit vorm gegeven in aanbevelingen voor een prototype, deze dient gemaakt, getoetst en geëvalueerd te worden om tot aanbevelingen te kunnen komen voor een eindproduct die gebaseerd zijn op zowel wetenschappelijke theorie als ervaring uit de lespraktijk.

Methode

Om tot een zo praktisch en volwaardig mogelijk ontwerp te komen, is dit ontwerp gebaseerd op de principes van 'design research' zoals Plomp en Van den Berg deze uitwerken.

Volgens Plomp en Nieveen (2009) hebben auteurs over ontwerponderzoek een algemene consensus bereikt met betrekking tot drie fases die onmisbaar zijn voor ontwerponderzoek (15): 'preliminary research' bestaat uit een analyse van de behoeften en de context, waarbij ook een literatuuronderzoek wordt betrokken en een theoretisch kader wordt opgezet. Dit is vergelijkbaar met de vooronderzoeksfase van Van den Berg (20). Van den Berg noemt hierbij echter ook het bestuderen van goede voorbeelden. Plomps tweede en derde fasen zijn bij Van den Berg samengevoegd tot één ontwerpfasen. Beiden geven aan dat het initiële concept in deze fase aan een cyclisch proces van ontwikkelen en evalueren wordt blootgesteld. Plomp noemt dit de 'prototyping phase' en maakt daarbij onderscheid met de 'assessment phase', waarin de onderneming als geheel geëvalueerd wordt om te beoordelen of de benodigde specificaties zijn behaald.

Hoewel het uiteindelijke doel is om tot een volledig ontwerp te komen, blijft dit artikel beperkt tot het vooronderzoek (preliminary research) en het creëren van een prototype (prototyping phase). Dit houdt in dit geval in dat er eerst gekeken wordt naar de literatuurstudie, gevolgd door de uitgevoerde behoefte- en contextanalyse. Uiteindelijk zullen de aanbevelingen voor het prototype die hieruit zijn voortgekomen worden behandeld.

Literatuurstudie

Beverly Collins en Inger M. Mees hebben, soms in samenwerking met nog anderen, verschillende boeken geschreven over de fonetiek van het Engels en methodes voor Nederlanders om de Engelse uitspraak goed te leren. Deze boeken zijn voornamelijk gericht op studenten met redelijk tot goede beheersing van het Engels, maar bieden ook de tips en trucs die gebruikt kunnen worden bij het ontwerpen van uitspraaklessen voor beginners. *The Phonetics of English and Dutch* (PED) begint bijvoorbeeld met de tip dat het aan te raden is om bij het leren van uitspraak een spiegeltje te gebruiken om het eigen spraakorgaan te bekijken tijdens het spreken. Ook wordt er geadviseerd een apparaat te gebruiken om jezelf op te nemen zodat je kritisch naar de klankproducties kunt luisteren. Daarnaast bevat dit boek, net als *Practical Phonetics and Phonology* (PPP) en *Sounding Better: A Practical Guide to English Pronunciation for Speakers of Dutch* (SB) een overzicht van de fonetische tekens volgens het International Phonetic Alphabet (IPA) van de Engelse klanken en PED geeft daarnaast een overzicht van de Nederlandse klanken ter vergelijking. Verder staan in alle drie de boeken schematische tekeningen van het spraakorgaan, praktische tips om de klanken op een juiste manier te produceren en uitleg over waar op gelet dient te worden om Engelse zinnen natuurlijk te laten klinken. SB bevat daarnaast zeer veel oefenzinnen die steeds gericht zijn op (een paar) bepaalde klanken en het onderscheid tussen klanken die erg op elkaar lijken. Kortom, in deze boeken staat veel informatie die we kunnen gebruiken tijdens het schrijven van ons lesmateriaal.

Het onderzoek van Van den Doel (2006) was erop gericht om erachter te komen welke specifieke fouten in uitspraak door Nederlanders die Engels spraken de meeste irritatie opleverde bij moedertaalsprekers van zowel het Amerikaans als Brits Engels. Op basis hiervan kon een hiërarchie worden vastgesteld van welke elementen het belangrijkste zijn om te perfectioneren bij taalleerders om 'comfortabele verstaanbaarheid' (Abercrombie in Van den Doel, 7) te bereiken. Er is bij de resultatenverwerking onderscheid gemaakt tussen wat moedertaalsprekers van Received Pronunciation en wat die van General American de meest storende fouten vinden:

RP:

- Klemtoonfouten
- Klemtoongerelateerde fouten
- Fortis/lenis neutralisatie (f-v, t-d)
- Gebruik van huig-r
- Sommige substituties van /θ, ð/ door /t, d/
- Glottalisatie van slotconsonant /d/
- Ingevoegde [ə] in /lm/
- Spraakverwarring van /v-w/
- Spraakverwarring van /æ-e, ʌ-ɒ, ʊ-u:/
- Ongeaspireerde [t]

GA:

- Klemtoon- en klemtoongerelateerde fouten
- Fortis/lenis neutralisatie (f-v, t-d)
- Gebruik van huig-r
- De meeste substituties van /θ, ð/ door /t, d/
- Glottalisatie van slotconsonant /d/
- Ingevoegde [ə] in /lm/
- Spraakverwarring van /v-w/
- Spraakverwarring van /æ-e/
- Ongepaste postvocale r

(van tabel 5.1, 292)

Duidelijk is dat de twee hiërarchieën veel overeenkomsten vertonen wat handig is voor de praktische toepassing die wij eraan willen verbinden.

Van Hattum (2010) stelde op basis van zijn onderzoek onder gebruikers van de vakcommunity Engels van digischool de volgende hiërarchie samen:

- Klemtoonfouten
- /θ/, /ð/ uitspraak
- Het verschil tussen slotconsonanten [-d] en [-t]
- Het verschil tussen /æ/ en /a/ en /e/
- /ə/ insertie
- Aspiratie fouten

Uit bovenstaande hiërarchieën gecombineerd met onze eigen bevindingen zullen we een afweging maken wat we precies in de uitspraaklessen aan bod willen laten komen.

Erik Kwakernaak voorziet ons van adviezen op didactisch gebied waar we rekening mee kunnen houden tijdens het ontwerpen van de lessen. Zo stelt hij dat het aan te raden is voornamelijk gebruik te maken van spontaan gesproken taal bij voorbeelden die bij voorkeur worden uitgesproken door een 'rolmodel'. Daarmee wordt iemand bedoeld met wie de leerlingen zich kunnen identificeren of tegenop kijken zoals een popster, filmheld(in) of een sympathiek gevonden leeftijdsgenoot (265). Om direct de vertaalslag te maken naar de praktijk zouden we bijvoorbeeld een film- of geluidsfragment kunnen transcriberen en dat gebruiken in oefeningen of dat de leerlingen laten doen als klankonderscheidingsoefening. Toch geeft Kwakernaak later de docent ook een rol bij klankbewustmakingsoefeningen waarbij deze de manier van articuleren kan uitleggen en voordoen. Voor uitspraak-oefeningen geeft hij nog het advies zoveel mogelijk gebruik te maken van zinnen uit bekend taalmateriaal en dat af te wisselen met het klassikaal laten naspreken in koor en leerlingen individueel laten naspreken (272).

Behoeft- en contextanalyse

Om een beter beeld te krijgen van wat er qua uitspraakonderwijs gedaan wordt in het voortgezet onderwijs is er een enquête afgenomen bij verschillende brugklasdocenten Engels op middelbare scholen en via de mailinglist van de community Engels van digischool. Er zijn uiteindelijk zeventien ingevulde vragenlijsten teruggekomen waarvan de resultaten samengevoegd in de bijlage te vinden zijn.

De huidige situatie is natuurlijk per school en vaak ook per docent verschillend. Om deze toch enigszins in beeld te brengen is eerst gevraagd naar de ervaringen van de docenten. Met uitzondering van één docent waren alle respondenten van mening dat het uitspraakonderwijs belangrijk tot zeer belangrijk was. Echter, slechts vier van de zeventien docenten waren echt tevreden met het huidige brugklasmateriaal op het gebied van klankuitspraak. Dit materiaal kwam soms uit de leergang die op school gebruikt werd, maar werd vaak ook door de docenten zelf geleverd. Zeven respondenten gaven zelfs aan dat ze het materiaal als ronduit slecht beschouwden.

De resultaten van de enquête versterkten de indruk dat er beter en meer gericht materiaal dient te komen dat docenten kunnen gebruiken om uitspraak-training te verzorgen in de brugklas. Aangezien docenten zelf al meer dan genoeg te doen hebben, zou er materiaal gecreëerd moeten worden dat de docenten gedurende

langere periodes kunnen inzetten in hun lessen. In de enquête is daarom ook gevraagd naar de specifieke eisen die de docenten zouden stellen aan eventueel nieuw materiaal.

Vorm

Wat betreft de vorm van de training kwamen de antwoorden redelijk overeen. Bijna alle docenten gaven aan dat ze de uitspraaktraining gedurende het schooljaar doorlopend zouden willen gebruiken. Qua tijdsspanne werd aangegeven dat ze hier gemiddeld ongeveer tien minuten per les aan wilden besteden. Er werd ook een duidelijke trend zichtbaar wat betreft de uitleg. De meeste docenten waren het erover eens dat er relatief weinig uitleg zou moeten zijn en vooral veel praktische oefeningen. Dit kwam gemiddeld neer op ongeveer 20 procent uitleg tegenover 80 procent oefeningen.

Dit geeft heel duidelijk weer waar het materiaal in moet passen. Er zullen dus voornamelijk veel oefeningen moeten worden gecreëerd. Hierbij moet rekening gehouden worden met een relatief kort tijdsbestek. Per les zou dit te realiseren zijn door de docent materiaal aan te bieden waarmee hij een korte uitleg kan geven en dit kan opvolgen met een praktische oefening.

Inhoud

Over de inhoud van de training hadden de meeste docenten een zeer uitgesproken mening. De vraag of er in de brugklas ook fonetische theorie, zoals informatie over het spraakorgaan en klankschrift, moest worden gegeven, kreeg redelijk overeenkomstige reacties. Het merendeel van de respondenten was het erover eens dat het wel behandeld moet worden, maar met mate. Zoals één van de docenten aan gaf: "Het zal ze waarschijnlijk iets bewuster maken, maar als ik na ga hoeveel lessen ik heb gevolgd op de universiteit voordat ik er echt handig in was en het me eigen had gemaakt vermoed ik dat het ter illustratie leuk zal zijn, maar verder niet heel veel zal toevoegen." Dit is natuurlijk een goed punt en het is ook niet nodig een brugklasleerling vloeiend IPA te leren lezen en schrijven. Daarentegen kan het inderdaad een leuke en leerzame toevoeging zijn, bijvoorbeeld voor gymnasium of tweetalig onderwijs. Het zou zeker kunnen helpen leerlingen het verschil duidelijk te maken tussen hen onbekende klanken en steun kunnen bieden bij woordenboek gebruik. Zo waren er bepaalde tekens die docenten wel belangrijk vonden, als het klemtoontekens en de niet-Nederlandse klanken.

Ook over de verschillende dialecten van het Engels waren de meeste docenten het eens. Over het algemeen vonden zij dat er vooral receptief kennis moest worden gemaakt met de dialecten en niet of nauwelijks op productieve wijze. Wel werd aangegeven dat de leerlingen in ieder geval Brits en Amerikaans Engels zouden moeten leren herkennen. Eén van de respondenten gaf het volgende aan: "Ik probeer zelf een Britse uitspraak te hanteren, maar de kinderen vangen veel Amerikaans op via tv." Dit houdt in dat de leerlingen dus om te beginnen vaak al aan twee verschillende dialecten worden blootgesteld. Hen leren een onderscheid te maken en uiteindelijk zelf consequent één van de twee te spreken wordt meestal wel als belangrijk beschouwd. Aangezien veel docenten aangeven dat ze zowel Brits als Amerikaans Engels aanvaarden, is het ook logisch dat ze verwachten dat het materiaal de leerlingen deze keuze ook biedt. Nogmaals, de nadruk ligt vooral op consequent zijn.

Wat betreft de inhoud is de vraag welke klanken behandeld zouden moeten worden natuurlijk van groot belang. Ook hier waren de meeste respondenten het welover eens. Hier werden vooral de klanken genoemd die afwijken van het Nederlands of die in het Nederlands helemaal niet voorkomen en verschillen tussen Amerikaans en Brits Engels. Denk hierbij aan de th-klanken, rhotic en non-rhotic uitspraak,

klinkers en tweeklanken. Vaak werden ook de fricatieven en de stemhebbende slotconsonanten genoemd.

Uiteindelijk zullen er dus groeperingen moeten komen van korte stukjes informatie, mogelijk per klank of klankgroep, met duidelijke oefeningen waarbij zowel Amerikaans als Brits Engels aan bod moeten komen.

Werkvormen

De docenten gaven aan dat er maar een zeer beperkt aantal werkvormen behulpzaam zouden zijn voor uitspraaktraining. Het was al duidelijk dat er vooral veel praktisch geoefend zou moeten worden. De meest genoemde vorm hiervoor is het nazeggen van zinnen, bijvoorbeeld van de docent of een geluidsopname. Luisteroefeningen voor het leren herkennen van specifieke klanken zouden ook nuttig kunnen zijn, evenals het oplezen van zinnen of woorden.

Eén van de docenten gaf aan dat klassikaal oefenen beter zou zijn: "Kleine groepjes is moeilijker, voor de schaamte en de verlegenheid." Dit werd niet door alle docenten beaamd, maar is zeker een punt om nader te bekijken. Zeker omdat de mening van de docenten nogal uiteenliep bij de vraag in hoeverre de leerling het materiaal zelfstandig moest kunnen doorlopen. Dit zou betekenen dat het misschien nuttig is om de docenten de mogelijkheid te bieden zelf te kiezen of de leerlingen zelfstandig of klassikaal aan hun uitspraak werken. Er zouden oefeningen kunnen komen die zowel klassikaal als thuis gemaakt kunnen worden, mogelijk ondersteund door moderne media.

Docentinformatie

Wat de docentenhandleiding betreft liepen de meningen erg uiteen. Een groot gedeelte van de docenten verwachtte geen extra informatie nodig te hebben, naast de informatie die de leerlingen zouden krijgen. Er waren echter ook respondenten die wat uitgebreidere informatie wensten, zodat ze hun fonetische kennis zouden kunnen oprispen.

Faciliteiten

Veel lesideeën, voorbeelden en extra oefenmateriaal werden op prijs gesteld. "Het moet ook uit te breiden zijn naar hogere klassen: daar moeten ze natuurlijk wel kunnen blijven oefenen om ervoor te zorgen dat het geleerde blijft hangen." Hoewel wij ons hier specifiek richten op de brugklas, is het natuurlijk logisch dat het materiaal door herhaling zal blijven hangen. Om die reden zou een grote hoeveelheid oefenmateriaal inderdaad een belangrijke toevoeging zijn aan het uiteindelijke product.

Tegenwoordig wordt het als vanzelfsprekend beschouwd dat een taal mede wordt onderwezen met behulp van cd's en websites. Vooral het internet wordt veel genoemd, ook omdat de leerling thuis oefeningen zou kunnen opnemen en door medeleerlingen of de docent kan laten beluisteren. Het is duidelijk dat de respondenten een grote verscheidenheid aan hulpmiddelen zouden waarderen. Zo zijn de lessen natuurlijk veelzijdig en interessanter te maken.

Toetsing

De toetsing van de uitspraak zullen de docenten zoals ze zelf ook aangaven uiteraard mondeling moeten doen. Het voordeel is in dit geval dat iedere docent of sectie zelf kan beslissen hoe zij dit onderdeel zouden willen toetsen. Wel werden toetsideeën en een rubric met vooral veel toetscategorieën op prijs gesteld.

Prototype

Uit wat we hebben gevonden in de literatuurstudie en behoefte- en contextanalyse is veel bruikbare informatie naar voren gekomen die verwerkt kan worden in het prototype. We moeten echter een afweging maken in wat daadwerkelijk nuttig is voor materiaal specifiek gericht op brugklassers en welke onderdelen prioriteit krijgen binnen het doel van efficiëntie wat we willen bereiken met dit ontwerponderzoek. We zijn tot de volgende conclusies gekomen:

- De docenten hebben aangegeven dat ze het prettig vinden als het materiaal in de vorm van korte lesjes van vijf tot tien minuten per stuk wordt aangeboden. Hierbij wordt de voorkeur gegeven aan veel oefening en weinig uitleg. Dit wordt gesteund door Kwakernaak die zegt dat “een zekere mate van fonetische bewustmaking” (266) de meeste leerlingen helpt, maar de nadruk ligt vooral op luisteren en spreken.

- De verschillen tussen dialecten, maar vooral tussen Brits en Amerikaans Engels moeten worden behandeld, zodat de leerlingen een consequente keuze kunnen maken. Wat betreft de klanken wordt het door de docenten als nuttig beschouwd om de nadruk te leggen op klanken die afwijken van het Nederlands. Als we dit combineren met de hiërarchieën van Van den Doel en Van Hattum komen we tot de volgende lijst uitspraakprioriteiten:

- Klemtoon- en klemtoongerelateerde fouten
- Th-klanken: /θ/, /ð/
- Fortis/lenis verschil: /f-v, s-z, k-g, p-b, t-d/
- Correct gebruik van /r/
- Klankverschil: /æ-e, ʌ-ɒ, ʊ-u:/

Verder kan een overzicht van de klanken van het Engels naast die van het Nederlands behulpzaam, maar dit is nadrukkelijk alleen ter ondersteuning. Om dit materiaal geschikt te maken voor de brugklassen havo/vwo moet gebruik gemaakt worden van eenvoudig woordgebruik, aantrekkelijke illustraties en materialen die aansluiten bij de leefwereld van de leerlingen.

- De docenten verwachten wat betreft werkvormen veel oefeningen en lesideeën, vooral met het naspreken van teksten en luister- en klankherkennings-oefeningen wat de leerling mogelijkerwijs ook thuis zou kunnen doen. Dit sluit aan op wat Kwakernaak voorschrijft, maar deze voegt er nog aan toe dat het materiaal bij voorkeur spontaan gesproken is en afkomstig van een ‘rolmodel’.

- We raden docenten aan om hun kennis op het gebied van uitspraak op te vijzelen, maar dit kan via bestaand materiaal, zoals PED, PPP en SB, en daarom hebben wij besloten dit niet op te nemen in het prototype. Daarnaast willen we benadrukken dat onze intentie met dit prototype is om materiaal te bieden waarmee docenten hun leerlingen naar eigen inzicht kunnen laten werken.

- Ter ondersteuning van oefeningen is, volgens Kwakernaak, bij voorkeur authentiek audiomateriaal nodig. Dit kan in veel verschillende vormen worden aangeboden, zolang het maar aansluit bij de leefwereld van de leerlingen. Docenten suggereerden onder andere cd's, filmpjes, websites etc. Verder adviseert PED de leerlingen gebruik te maken van opnameapparatuur en een spiegel tje ter zelfreflectie en willen we net als hen illustraties gebruiken van het spraakorgaan ter verduidelijking van de plaats van articulatie.

- De vorm van toetsing laten we aan docenten en secties zelf over, maar in het prototype kan wel een rubric met beoordelingscriteria worden opgenomen.

Volgens de methodiek van Plomp en Nieveen en Van den Berg die we hebben gevolgd in dit ontwerponderzoek zou de volgende stap zijn het prototype te ontwerpen, te toetsen en te evalueren om zo tot een eindproduct te komen. Binnen het PGO is dit een te groot project om in zijn geheel uit te voeren en daarom beperken wij ons tot deze aanbevelingen. We hebben wel een begin gemaakt met het ontwerpen van een prototype waarvan de resultaten te vinden zijn in de bijlage. Deze zullen moeten worden aangevuld zodat na de zomer een begin kan worden gemaakt met het toetsen en evalueren, waarna het eindproduct uiteindelijk zal worden gebruikt in het Masteronderzoek naar de perceptie van Engelse klanken van Hanneke Andringa dat in de loop van het academisch jaar 2011-2012 zal worden uitgevoerd.

Aanbevelingen

Eliene Gritter (2010) heeft in haar Masterthesis geprobeerd empirisch onderzoek te doen naar het nut van de 'articulatory setting', oftewel articulatorische compositie, in het middelbaar onderwijs. Het idee achter onderwijs vanuit articulatorische compositie is dat de leerlingen zich niet richten op het vormen van aparte klanken, maar dat iedere taal een specifieke houding vereist van de spraakorganen. Als de leerling eenmaal de 'basishouding' machtig is, zouden de klanken hierdoor gevormd moeten worden naar de norm van de desbetreffende taal. Dit zou worden gebruikt als tegenhanger van het werken per klank. Hoewel de literatuur aan lijkt te tonen dat articulatorische compositie zou helpen bij het aanleren van een correcte uitspraak, is er weinig tot geen empirisch onderzoek naar verricht. Gritter geeft aan dat haar poging weinig resultaten heeft opgeleverd, maar wijt dit vooral aan de beperkte lestijd die zij tot haar beschikking had.

Hoewel wij wel per klank de verschillen in fysieke vorm willen behandelen, werken wij niet vanuit de articulatorische compositie. Het is eenvoudigweg nog niet bewezen dat deze wijze meer nut zou hebben dan de vorm gebaseerd op het werk van Collins en Mees die wij op dit moment gebruiken. Het is echter wel een fascinerend gebied, dat beter onderzocht zal moeten worden en misschien in de toekomst tot nieuwe inzichten en zeer praktische ontwikkelingen zal kunnen leiden die een nieuwe basis kunnen vormen voor uitspraakonderwijs.

Van den Doel (2006) gaf aan dat het belangrijk is om uitspraak te onderwijzen gedurende de hele middelbare schoolcarrière en ook uit de enquête bleek dat de docenten de uitspraaklessen doorlopend aan wilden bieden. Het zou dus raadzaam zijn voor alle niveaus en alle jaarlagen dergelijke lessen te ontwerpen om deze wens te realiseren.

Geciteerde werken

- Bongaerts, T. (1999) "Ultimate attainment in L2 pronunciation: the case of very advanced late L2 learners." D. Birdsong (ed.), *Second Language Acquisition and the Critical Period Hypothesis*. London: Lawrence Erlbaum. 133-159.
- Collins, B. en Inger M. Mees. (2003) *Practical Phonetics and Phonology: A Resource Book for Students*. Abingdon: Routledge
- Collins, B. en Inger M. Mees. (2003) *The Phonetics of English and Dutch*. 5th ed. Leiden: Brill
- Collins, B., S.P. Hollander, Inger M. Mees en Jill Rodd. (2006) *Sounding Better: A Practical Guide to English Pronunciation for Speakers of Dutch*. Holten: Walvaboek
- Gritter, Eliene. (2010) *Repeat after me: Mississippi, Mississippi, Mississippi. A Study into the Use of Teaching Articulatory Setting Differences in Secondary Education*. Masterthesis Engelse taal en cultuur, Rijksuniversiteit Groningen.
- Kwakernaak, E. (2009) *Didactiek van het Vreemdetalenonderwijs*. Bussum: Uitgeverij Coutinho
- Lantaff, Robert-Jan, Marjolein Leppink en Michiel Verspaandonk. (2011) *Mai tietsjures ai hef toe sount Inglisj!: Hoe belangrijk is een native-like Engels uitspraak?* Presentatie van praktijkgericht onderzoek, COL-UU. 23 mei.
- Plomp, Tjeerd. (2009), "Educational Design Research: an Introduction" in *An Introduction to Educational Design Research*. 2nd ed. Eds. Tjeerd Plomp and Nienke Nieveen. Enschede: Netzodruk. p. 9-36.
- "Uitgesproken Engels" 24-25 juni 2010. Amsterdam: Vrije Universiteit Amsterdam
- Van den Berg, Ellen en Wim Kouwenhoven (2008), "Ontwerponderzoek in vogelvlucht" *Tijdschrift voor lerarenopleiders* 29:4, p. 20-26.
- Van den Doel, W.Z. (2006) *How Friendly are the Natives?: An Evaluation of Native-speaker Judgements of Foreign-accented British and American English*. Utrecht: LOT
- Van Hattum, Johan. (2010) "Yes, uh, I wanna zenk Collin, voor ze greet welkum" Artikel ter gelegenheid van het symposium "Uitgesproken Engels".

- Vrouw
- Man
- Man
- Vrouw
- Vrouw
- Man

Hoeveel jaar geeft u al les?:

- 37
- 15
- 12
- 12 jaar
- sinds 1980
- 10
- 14
- vijf
- 11
- 7
- 41
- 32
- 3
- 10
- 14
- 4
- 10

Hoeveel jaar daarvan heeft u les gegeven in de brugklas?:

- 20
- 3
- 6
- 12 jaar
- heb verschillende jaren in de brugklas lesgegeven maar dat is alweer een tijdje geleden – heb de laatste jaren alleen maar bovenbouw
- 10
- 12
- twee
- 5
- 7
- 40
- veel
- 3
- 10
- 12
- 4
- 6

Hoe belangrijk vindt u correcte klankuitspraak in het algemeen voor mensen die Engels niet als moedertaal hebben?

- zeer belangrijk
- (Vraag: wat is “correcte”?) Redelijk belangrijk
- Redelijk belangrijk, maar niet het belangrijkste; hoeveel Nederlanders hebben niet een accent en zijn toch prima te verstaan?
- Heel belangrijk
- Het geeft net iets extra's als bepaalde klanken goed klinken en niet Nederlands
- Erg belangrijk
- Niet heel belangrijk
- Belangrijk
- Heel belangrijk
- In eerste instantie minder belangrijk, later belangrijker
- Redelijk belangrijk

- Heel belangrijk
- In het begin van de brugklas liever focus op durf tot spreken, na de kerst/voor de krokus meer op uitspraak richten.
- Heel belangrijk
- Best belangrijk
- Belangrijk
- Erg belangrijk

Hoe belangrijk vindt u klankuitspraak in het Engelse taalonderwijs?

- Zeer
- Redelijk (minder dan fluency b.v.)
- Ik vind het belangrijk om leerlingen in ieder geval de mogelijkheid te geven door het zo goed mogelijk te leren
- Heel belangrijk
- Ik vind het de 'finishing touch' maar wel een belangrijke (naast andere belangrijke zaken!)
- belangrijk
- idem
- Belangrijk
- Heel belangrijk
- 8 op schaal 10
- In de brugklas nog niet de hoogste prioriteit; wel van belang
- Heel belangrijk
- Zie boven. Zeker in hogere klassen waar mondelinge examens zwaar tellen is de uitspraak belangrijk. Woordenschat moet dan al aanwezig zijn.
- Heel belangrijk
- Best belangrijk
- Belangrijk
- Erg belangrijk

Wat zijn uw ervaringen met huidig brugklasmateriaal op het gebied van klankuitspraak?

- veel oefenmateriaal, behoorlijk goed
- NL course books: er staat vrijwel niets. EN course books (b.v. Headway) iets meer. Het is aan de docent om er meer van te maken.
- De variatie is best leuk, naast de cd's die bij de methodes worden geleverd zijn er tegenwoordig ook dvd's die (volgens mij) door native speakers zijn ingesproken. Wat ik leuk vond bij New Interface was dat daar niet alleen RP bij werd gebruikt, maar bijvoorbeeld ook mensen met een Indiaas accent, of Afrikaans. Groot Brittannië is immers niet de enige plek waar Engels gesproken wordt.
- Niet zo goed
- Er wordt soms wel wat aandacht aan besteed maar niet altijd structureel
- voor zover ik weet is er geen materiaal dat zich daar echt op richt. Ja indirect via luistervaardigheid natuurlijk. Verder een kwestie van zelf doen
- Weinig tot geen
- Bedroevend. Er wordt niets aan gedaan.
- Weinig oefeningen. Oxford University press heeft wel wat.
- Wordt (tot voor kort) weinig aandacht aan besteed.
- Heel behoorlijk; ieder hoofdstuk aandacht voor een klank + oefenmateriaal
- De nieuwe editie van Stepping Stones (4e) besteedt meer aandacht eraan dan de andere methodes, maar het is nog niet genoeg, vind ik.
- Nieuwe editie SS zeer goed. Meer luister- en herhaalopdr. t.o.v. Versie 3.
- Eigen materiaal
- Slecht. Weinig materiaal en wat er is is vaak saai.
- We hebben materiaal gecreëerd met de sectie.
- Matig. Niks in het boek.

Binnen een periode van hoeveel weken zou u een uitspraaktraining willen integreren in uw lessen?

- continu
- Ik geef nu les aan de lerarenopleiding, dus n.v.t.
- Vanaf de eerste les moet er aandacht worden besteed aan de uitspraak, vanaf het eerste woord dat ze leren!

- Elke les 10 minuten?
- Hoezo? Uitspraaktraining is toch gewoon onderdeel van je lessen? Zodra je fouten hoort, corrigeer je ze...???
- Doorlopend...komt altijd aan de orde. Als het en specifieke training betreft denk ik dat na de kerst een goede tijd zou kunnen zijn , of later in het jaar.
- Niet
- Binnen het gehele jaar. Genoeg te doen. Ongeveer een half uur per week.
- Dat doe ik door het hele jaar heen.
- ?
- twee? Vier?
- Ik kan daarvoor altijd ruimte maken. Bovendien zou het constant parallel met de stof moeten gebeuren.
- Doorlopend. Steeds meer aandacht richting laatste per.
- Gedurende het hele jaar.
- In iedere les een klein stukje.
- Geen idee.
- 1 keer in de week een klein deel van de les.

Hoeveel (klok)uren zou u totaal aan uitspraak willen besteden?

- moeilijk in tijd te geven, het is een integraal gebeuren binnen de lessen. Als los item wekelijks 10 minuten.
- n.v.t.
- Vind ik moeilijk te zeggen, dit wordt toch over het algemeen in de lessen geïntegreerd, ik las daar niet speciaal een 'blokje' voor in.
- Geen idee
- Zie hierboven
- Geen idee
- Heel weinig
- 20
- 10-15
- -
- 5? Ik sla maar een slag.
- Dat weet ik niet. Het liefst steeds een beetje.
- -
- Moeilijk te zeggen.
- -
- Geen idee.
- Liever in kleine stukjes. Ik weet niet wat dat in totaal wordt.

Hoeveel tijd zou u dan per les aan uitspraaktraining willen besteden?

- een blok van 10 minuten per week
- n.v.t.
- Bewust gok ik op 5 tot 10 minuten, maar zelf spreek ik ook veel Engels in de les, omdat ik vermoed dat ook dat ze zal helpen hun uitspraak te verbeteren.
- 10 minuten
- Zie hierboven
- Ligt aan het gekozen systeem
- 5 minuten
- Maximaal 10 minuten bovenop de gewone aandacht die ik al aan uitspraak besteed bij andere oefeningen.
- Dat wisselt, hangt vanaf wat je behandelt. Nazeggen kost minder tijd dan wanneer ik transcription uitleg.
- 5 min.
- 20 min. max
- 10 min.
- Begin 10 min. Eind 20-25.
- 5-10 minuutjes.
- 15 min.
- 10 min.
- 5 min.

Welk percentage van de totale training zou volgens u aan uitleg besteed moeten worden en welk percentage aan oefeningen?

- 40 uitleg, 60 training
- 20% uitleg, 80% training
- Heel korte uitleg, ik denk dat leerlingen meer leren van 'doen', uitproberen, naar elkaar luisteren.
- 10 - 90
- Ik wil niet specifiek aan uitspraaktraining doen – net zoals je ook niet alleen maar lessen aan grammatica wilt besteden of aan woordenschattraining...
- 5%
- 25 – 75.
- 30/70
- 20-80
- 10/15 uitleg, 85/90 oefening
- Uitleg: 30% – Training: 70%
- 25/75 – 30/70
- 20 – 80
- uitleg 25, training 75
- 20/80
- Uitleg ongeveer 20%, training ongeveer 80%

In hoeverre zou er volgens u ook fonetische theorie (bijvoorbeeld waar in het spraakorgaan bepaalde klanken gevormd worden of klankschrift) behandeld moeten worden?

- niet in de brugklas, vanaf klas 3/4 wel
- Phonemic symbols: ja, maar niet overdrijven! Fonetische theorie: alleen praktijkgericht
- Klinkt op zich leuk om te doen, maar in een brugklas moet je al heel veel doen in een les. Het is vast leuk en nuttig om daar 1x een of een halve les aan te besteden, maar niet te veel. Het zal ze waarschijnlijk iets bewuster maken, maar als ik naga hoeveel lessen ik heb gevolgd op de universiteit voordat ik er echt handig in was en het me eigen had gemaakt vermoed ik dat het ter illustratie leuk zal zijn, maar verder niet heel veel zal toevoegen.
- Bij sommige klanken maar hoeft niet perse
- Ik behandel altijd fonetisch schrift (ik wijs ze er op) en dan met name de klemtoon (waar staat de komma?)
- ja, dat is nodig, je moet een beetje gek durven doen om ook overdreven te laten zien hoe je die klanken dan maakt
- Niet tot nauwelijks
- In een bepaalde mate wel: voor de klanken die in het Nederlands niet bestaan zoals ð en ŋ. Fonetisch schrift: met name voor opzoeken waar de klemtoon ligt en voor klinkers.
- Een beetje, maar met beeldmateriaal/tekeningen voor de brugklassers.
- Lijkt me wel belangrijk. Zou er ook voor zorgen dat lln. er bewuster mee bezig zijn.
- Beperkt; klemtoonteken zeker, verder misschien de hoofdzaken (th) en sommige onNederlandse klanken (ash/ strut)
- Het hoort erbij, zou ik zeker aanleren. Ik ben eigenlijk al hiermee bezig. Als ik onbekende woorden op het bord schrijf, schrijf ik automatisch het fonetisch schrift erachteraan.
- Onderbouw absoluut NIET. Brugklassers krijgen al veel te veel nieuwe indrukken in het eerste jaar.
- Is misschien leuk als ondersteuning.
- Dat lijkt me een beetje te ingewikkeld.
- Volgens mij is dat heel nuttig. Maakt ze bewust van hoe het werkt en geeft ze een handvat.
- Ik zou het zeker gebruiken als het goed geïntegreerd is in het materiaal.

In hoeverre moeten leerlingen volgens u receptief/ productief kennis maken met verschillende dialecten van het Engels?

- tot op zekere hoogte, maar zeker van het (standaard) Amerikaans
- Receptief: jazeke, zoveel mogelijk. Productief: niet nodig, maar het is wel leuk, dus als het motiveert dan doen!
- Receptief heb ik al aangegeven: door bij het luistermateriaal native speakers met een bepaald accent aan het woord te laten komen. Productief vind ik lastiger. Ik probeer zelf een Britse uitspraak te hanteren, maar de kinderen vangen veel amerikaans op op tv. Ik maak ze bewust

van het verschil, en probeer er voor te zorgen dat ze in ieder geval kiezen voor 1 uitspraak, dus consequent te zijn.

- Bij luistervaardigheid
- Ze moeten receptief kennis maken - valt Amerikaans hier ook onder en Australisch???
- Dialecten weet ik niet zo. Ik besteed wel veel aandacht aan het verschil engels/amerikaans. Schots kunnen ze ook snel leren onderscheiden. Verdere variaties en dialecten niet in de brugklas, eerder eind 2^e en 3^e klas denk ik
- Voor de 'leuk' en niet geïntegreerd
- Productief niet, receptief wel bewust maken. Met name verschil RP / GA / Iers / Schots / Australisch en Cockney. Liefst oefeningen differentiëren naar set voor RP en set voor GA.
- Een beetje, niet het belangrijkste
- 2: Brits/ Amerikaans
- Brugklas? Nauwelijks
- Receptief vind ik het erg belangrijk, productief minder.
- Zeker receptief. Nu de internationalisering de kop op steekt is de kans dat er een native speaker als vakdocent aangesteld wordt zeer groot. Lln moeten dus ervaring krijgen met de verschillende accenten.
- Receptief is wel belangrijk, productief niet.
- Ik vind productief niet nodig. Kiezen tussen Brits en Amerikaans is alles. Receptief is wel nodig.
- Brits en Amerikaans, verder niet.
- Productief niet. Receptief zijn accenten toch heel nuttig (en leuk!)

Welke variant van het Engels vindt u dat het beste als basis kan dienen voor de uitspraaktraining en vindt u dat docenten en/ of leerlingen hierin een keuze moeten hebben?

- Britse; keuze Brits of Amerikaans
- Drie antwoorden: a) de variant van de docent, want die dient als voorbeeld b) AmE, want de meeste leerlingen hebben al een AmE accent, of zij het weten of niet, en hebben muziek, films en TV als voorbeeld c) een BrE variant, omdat de leerlingen de grootste kans hebben om met school of in de vakantie naar GB te reizen
- De docent moet het accent dat hij of zij zich eigen heeft gemaakt hanteren in de klas. Er is niet 1 variatie beter dan een andere. Iemand die van nature Amerikaans spreekt die Engels probeert te spreken klinkt idioot (denk maar aan Brad Pitt in 'The Devil's Own' ; bloody ridiculous, and it doesn't really serve a purpose)
- BBC engels, geen keuze maar consequent zijn
- Ik wijs ze op uitspraakvarianten (neither etc.) maar het maakt me niet zoveel uit welke variant ze kiezen
- Zowel usa als uk prima, keuze lijkt mij niet meer dan normaal.
- British english in principe als basis, maar American English vind ik ook prima.
- Ja daar moeten docenten een keuze in hebben, want die hebben immers al een accent, en ook leerlingen moeten kunnen kiezen, al is dit wel afhankelijk van schoolbeleid: sommige scholen accepteren alleen RP.
- RP bestaat bijna niet meer, wel als "Regional Pronunciation", maar of ze Brits, Amerikaans, Canadees of Australisch Engels spreken, maakt mij niet uit. Wel dat ze consequent zijn! Zelf spreek ik Brits Engels (near RP) in mijn lessen.
- Amerikaans-Engels. Ligt dicht bij NL en lln. komen er meer mee in aanraking.
- Dat maakt me niet uit., Brits Engels, Amerikaans, maar verder niet.
- Britse
- RP English. Geen discussie. Zo is het al jaren. Amerikaans Engels klinkt lui, drakerig en m.i. dommer.
- Brits of Amerikaans.
- Keuze tussen Brits Engels en Amerikaans Engels. Meer dan dat wordt te ingewikkeld.
- Brits OF Amerikaans Engels
- Brits.

Welke klanken vormen volgens u een probleem voor leerlingen en zouden dus behandeld moeten worden in een uitspraaktraining?

- klinkers of tweeklanken in: boat, fun, there, here, bed, bad, link, medeklinkers: th en th (en betekenisvol onderscheid), v, w, plosives, s, z, types of r
- TH, alle fortis/lenis medeklinkers, a/e. Ook elision en assimilation: dit wordt te vaak vergeten!

- 'th' , ' h' (at the beginning of a word) ' r' (rotic or not?), de 'j' sound in bepaalde combinaties van medeklinkers (st)
- Th en de schwa, verschillen zoals tussen bag en back bed en bad
- Verschillen tussen the/the (before vowel / consonant), -ed (d/t/id), verschillen tussen t/d, s/z etc. aan het eind van een woord, verschil tussen bed/bad – met name de verschillen die er zijn tussen Engels en Nederlands en waarvan ze zich niet bewust zijn.
- s, z, th natuurlijk, alle klinkers, oh en alle andere diphthongs in de rp uitspraak
- Th-klank
- ð en □, stemhebbende slotconsonanten, lengte van klinkers, v/f verschil in beginklanken, verschil tussen book- en room-vowels, r weglaten in RP, strut-vowel, schwa-klank in onbeklemtoonde lettergrepen.
- Th – think, Th – this, v-very, oo-good, a-cat, g-good (GEEN k-geluid, s-goods (gestemde s à z) en dat ze geen "r" uitspreken, tenzij ze een variant kiezen (AE) waar die wel wordt uitgesproken. Daarnaast moet er aandacht worden besteed aan de klemtoon van woorden en intonatie van zinnen.
- Th, -ed, ee, f-v
- ?
- th, i, s, f, v, w
- th. gn.
- De klanken die niet in het Nederlands voorkomen, zoals th en ash enzo.
- Verschillen tussen Engels en Nederlands
- th, k-g, s-z, f-v, etc.
- fortis/lenis, th, klanken die in NL niet bestaan.

Welke werkvormen zouden volgens u nuttig en werkbaar zijn binnen uitspraaktraining?

- final -s, final -ed
- Contrastieve klanken, nazeg oefeningen, luistermateriaal met goede voorbeelden
- Nazeggen, beluisteren, nabootsen van verschillende dialecten om bewustwording van de verschillen te bevorderen, benoemen van verschillen, ook het benoemen van de verschillen tussen een Nederlands accent en een (welke variant van het) Engels (dan ook) accent.
- Zinnen waarin de betekenis duidelijk wordt bij een verkeerde/goede uitspraak. Zoals : Put your books in your bag/back.
- Veel zelf laten oefenen of in tweetallen, eventueel opnemen zodat ze verschillen horen.
- Klassikaal als groep oefenen, kleine groepjes is moeilijker, voor de schaamte en verlegenheid
- Hardop lezen en verbeteren
- Luisteroefeningen met aangeven wat je hoort, minimal pairs, tongue twisters, woorden die er hetzelfde uitzien maar anders klinken, nazeggen van klanken die aangeboden worden
- Nazeggen docent (dan moet de docent WEL een goede uitspraak hebben) en anders via Youtube of andere sites waar je uitspraak oefeningen hebt. Leren van transcription (ik gebruik [www.bbc.co.uk/learning English/pronunciation](http://www.bbc.co.uk/learning%20English/pronunciation)). Woorden schrijven en zeggen met een bepaald geluid.
- Klassikaal
- Herkenoefeningen, zelf oefenen, spelletjes.
- Nazeggen, ? Van fonetisch schrift voorlezen.
- groeps/duo gesprekken. Iedereen samen, neemt angst weg.
- Zinnen en woorden nazeggen van cd of docent.
- Klanken herkennen en nazeggen
- Veel klassikaal werken, zodat het minder eng is.
- Woorden nazeggen, cd of filmfragmenten, klanken los vergelijken en oefenen.

In hoeverre moet een leerling zelfstandig het materiaal kunnen doorlopen?

- gedeeltelijk met partner (60%)
- Online oefeningen (ook als mp3/apps en op de mobiel te zetten) zijn onmisbaar.
- Thuis kunnen ze veel beluisteren en determineren (youtube is een mooi medium hiervoor), maar om te oefenen zullen ze feedback moeten kunnen krijgen, van elkaar, maar ook zeker van de docent.
- Ver, maar wel met een eindcontrole
- Ligt er aan
- Liever klassikaal: je moet het echt horen en gelijk proberen
- Enigszins in de onderbouw, bovenbouw meer, natuurlijk
- Hoeft van mij niet per se, gedeelten thuis wel.

- een brugklasleerling heeft meer hulp en begeleiding nodig dan een bovenbouwleerling
- Met behulp van CD's.
- Zo veel mogelijk.
- Met geluidsmateriaal moet het kunnen. Er zijn goede cd's met oefeningen hiervoor.
- 60%. Zonder begeleiding zijn er altijd instinkers waar ze uiteindelijk schade van krijgen.
- Thuis oefenen wel, maar het moet controleerbaar zijn.
- Liever in de klas. Wel met z'n tweeën bijvoorbeeld een oefening doen.
- Graag zo veel mogelijk.
- Als ze thuis kunnen luisteren en oefenen is dat al heel wat.

Welke vormen van materiaal zou u nuttig vinden voor een uitspraaktraining? Denk hierbij bijvoorbeeld aan tekst- en werkboeken, afbeeldingen, cd's, website etc.

- www.ted.com; uitspraaksites BBC; uitspraak individuele woorden via Google Translator, muziek- en spraakcd's, video's
- Tekst met geselecteerde woorden/klanken, tekst/luister combinaties, alles wat downloadable is. Websites: BBC, Russell's Cyber Listening Lab, veel sites van uitgevers (internationaal)
- Om een les succesvol te maken moeten er zoveel mogelijk verschillende werkvormen zijn en zo veel mogelijk (gevarieerd) materiaal.
- Computer waarbij ook de uitspraak opgenomen kan worden.
- Ik laat mijn leerlingen veel werken met WRTS – daarin zit ook uitspraakhulp (elk woord kunnen ze laten horen) – vooral zwakke leerlingen hebben hier veel steun aan
- All of the above!
- Couture, cd's met uitspraak oefeningen (bepaalde klanken), gesproken tekst door natives
- Kopieermateriaal voor werkbladen, overzicht fonetisch schrift, luisterCD, website.
- interactief materiaal voor b.v. talenlab of thuis, programma's zoals Eyespeak, hand-out met instructies en oefeningen
- Website/CD's
- Vooral cd's/website! Geluidsmateriaal. Het mooist is een website met woorden; leerlingen spreken uit, computer geeft aan of uitspraak correct of incorrect is, maar dit is waarschijnlijk nog toekomstmuziek.
- Cd's, website.
- Kijk/luister werk. Voorleesboeken.
- Cd's, filmpjes, werkboek of bladen.
- Geluidsfragmenten (in welke vorm dan ook).
- Voorbeelden op cd of website.
- Cd's/website.

Wat voor informatie zou u zelf willen hebben naast het materiaal dat aan de leerlingen verstrekt wordt?

- Geen
- Onderzoeksresultaten van hoge frequentie fouten, vooral waar woorden onverstaanbaar worden. Vraag het aan Thomas de France, HU lerarenopleiding
- Een opfriscursus over de fonetiek van de verschillende varianten van het Engels en ook over de uitspraak. Verder veel ideeën, voorbeelden en extra oefenmateriaal. Het moet ook uit te bereiden zijn naar hogere klassen: daar moeten ze natuurlijk wel kunnen blijven oefenen om er voor te zorgen dat het geleerde blijft hangen.
- Hoe je het materiaal kunt gebruiken en een paar werkvormen?
- ??
- mooi overzicht, handige youtube links, ik vind niet zo snel iets bruikbaar voor uitspraak les
- niets
- Geen. Theorie zit er prima in.
- Als het materiaal goed is, dan zou het voor een goede docent voldoende moeten zijn.
- Ik weet de uitspraak. Zou wel willen weten wat er van de lln verwacht wordt.
- ?
- Het boek van Beverly Collins zou voor elke docent verplichte kost moeten worden.
- Mogelijkheden tot uitleg waarom er voor een werkwijze gekozen is.
- –
- Theorie
- Niks
- Ondersteunende informatie bij de oefeningen. Iets uitgebreider misschien dan een ll zou krijgen.

Op welke manier zou u de resultaten van de uitspraaktraining willen toetsen?

- dialoogjes; leesoefeningen
- Met een rubriek met veel categorieën. Het gebeurt te vaak dat docenten een lage cijfer geven als gevolg van een foutieve klank (bijvoorbeeld TH)
- ? Wij nemen nu een mondelinge toets af, waarbij uitspraak een van de beoordelingspunten is. Hetzelfde gebeurt bij Taaldorp
- Put your books in your bag/back. De leerling neemt dit soort zinnen op en de docent beoordeelt ze.
- Hoeft niet
- Ja, dat moet wel mondeling he
- Bij mondelingen spreekbeurtjes en opdrachten
- Ik hoef niet officieel te toetsen, toetsmomenten genoeg zonder dit er ook nog eens bij te pakken. Of de uitspraak van leerlingen verbetert blijkt wel uit andere lesonderdelen.
- Kunnen ze de geluiden maken die ik eerder hebt aangegeven en hebben woorden de juiste klemtoon en is de intonatie goed
- Mondeling
- Mondeling.
- Met opnames?
- O/V/G. Geen cijfers. Aan uitspraak kan je geen cijfer hangen, daar de Engelsen zelf dan matig zouden scoren. 1 op 1 + presentatie.
- Met mondelingen en dan gelet op specifieke klanken.
- Als onderdeel bij spreekvaardigheid
- Wij nemen de mondelingen altijd op.
- Niet.

Heeft u misschien verder nog tips of ideeën voor ons?

- Ben zeer geïnteresseerd in jullie bevindingen
- Lees onderzoeksresultaten Van den Doel.
- Veel scholen zijn geïnteresseerd in het opzetten van een Taaldorp. Tips over hoe je dit kunt aanpakken zouden leuk zijn in zo'n boekje. Veel andere tips over het toetsen lijkt mij, aangezien ik zelf maar weinig kan bedenken, heel nuttig.
- Ken je voicemailboard? Zie onderstaande link:
<http://www.webindeklas.nl/mp3mail/bb/read.php?board=552&id=42357>
- Kennen jullie WRTS?
- Nee, wel een heel leuk idee om hier mee aan de slag te gaan! Succes!
x
- Op het moment niet.
- Ik ben al heel lang van plan om zelf een hand-out te maken, maar heb er tot nu toe geen tijd voor gehad. Ik hoop dat het jullie lukt en dat jullie het willen delen met de docenten die aan jullie project hebben meegewerkt. Succes!
- –
- Misschien dat jullie zo'n computerprogramma kunnen bouwen.
- Vorig schooljaar (juni) heb ik in Amsterdam een symposium over uitspraak bijgewoond. Daar werd het bevestigd dat naast het goede voorbeeld ook de uitleg van theorie heel belangrijk was.
- Schrijf het West-Friesland College in Hoorn aan. Zij gebruiken Fast Lane English □ Meer English Speaking Motivation. Andrew Niemyer.
- –
- Op internet zijn wel websites waar je geluid kunt opnemen.
- Succes!
- Leuk idee. Succes met de uitvoering.

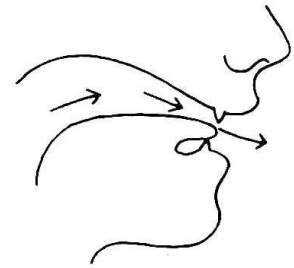
Vriendelijk bedankt voor uw medewerking!

Voorlopig prototype

/th/

Put the tip of your tongue behind your upper teeth, but leave a little space for air to flow through.

You can pronounce the /th/ with or without voice, depending on the word. First practice both. (Repeat after the teacher.) Which row is pronounced with voice and which row is voiceless? Write it down on the line above each list:

.....
the
them
their
than
then
other
weather
either
breathe
smooth

.....
Thursday
both
thought
three
nothing
teeth
earth
thirteenth
breath
thief

Now practice with voiced /th/:
Let me introduce these people: this is my mother; that is my father and those are my brothers. Together, they are my family.

Now practice with voiceless /th/:
Thelma's birthday is next month. She wants to go to a theatre with her friends to see a thriller. She thinks being scared to death is thrilling.

Plosive final consonants /t-d/, /p-b/ and /k-g/

The following sentences can end in different ways. What differences do you notice about the pronunciation of the two options?

1. She didn't like the ...

bet

bed

2. The cat sat in the ...

lab

lap

3. The customer asked for a ...

rope

robe

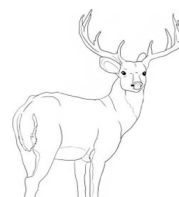

4. Next to the farm there is a ...

stack (of wood)

stag

5. He's ...

Matt

mad

6. In the shop she picked a ...

card

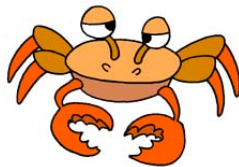

cart

7. He stepped over the ...

crab

crap

8. We need to buy a ...

log

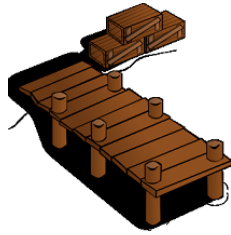

lock

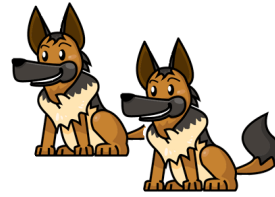

9. They went to the ...

docks

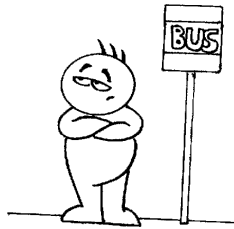

dogs

10. She had to ...

wait

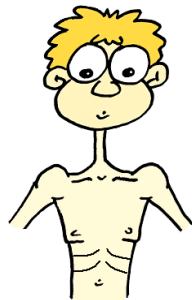

wade

11. He wore a jacket to cover his ...

rib

rip

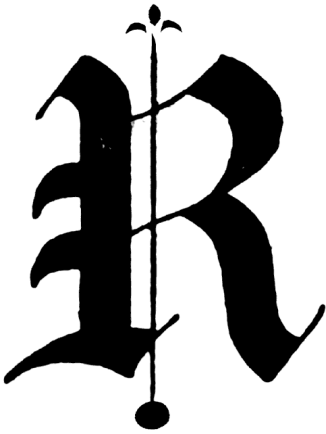
12. He reached for his ...

back

bag

Rhotic or non-rhotic

One of the most noticeable differences between American English and British English is their use of /r/.

In many British dialects, /r/ is only pronounced when it is placed before a vowel. These dialects are non-rhotic.

American speakers always pronounce the /r/. American English is rhotic.

Listen to your teacher. Is he/she speaking a rhotic or a non-rhotic dialect? Can you tell which dialect it is?

How many times is the /r/ pronounced in the following sentences when you say them in British English?

- Try to remember that we don't drive on the right in Britain!
- Would Roxanne care for some strawberries?
- George has a dark purple car.
- I really enjoy surfing with my brother and sister.
- Red is my favourite colour.

Read the following sentences to your neighbour. Which dialect do you speak? Is it rhotic or non-rhotic?

- I dreamt that I was stranded on a desert island.
- I really like Richard.
- Your mother is very worried about you.
- There were thirty or more flowers in the vase.
- Yesterday the weather was a lot nicer than today.
- In London there are several bridges across the river.

Use these sentences to practice your /r/.

Be consistent!